

Obraćanje visokog predstavnika Valentina Inzka na poslovnom forumu u organizaciji Evropskog pokreta u BiH

Parlamentarna skupština BiH, Sarajevo, 18. decembar 2017.

Vrijedi izgovorena riječ.

Dame i gospodo,

Dozvolite mi da zahvalim organizatorima ove konferencije. Smatram da je tema današnje diskusije korisna ne samo za nas koji smo ovdje prisutni nego i za građane Bosne i Hercegovine u cjelini.

Možda je tanka linija između evropske perspektive Bosne i Hercegovine, s jedne strane, i okova nacionalizma i istorije, s druge, ali se, nažalost, pokazala kao velika prepreka održivom napretku.

Neću ulaziti u ono što je aktuelno u trenutnoj politici ili detaljno govoriti o naslijeđu sukoba u čijoj se dugačkoj sjeni ova zemlja nalazi. Međutim, želio bih naglasiti dvije stvari.

Prva je da su i druge zemlje morale proći značajnu tranziciju od perioda koji je uslijedio nakon katastrofe do nove i bolje budućnosti – evropske budućnosti.

I ja to mogu potvrditi na osnovu putanje kojom je išla moja zemlja nakon okončanja Drugog svjetskog rata. Nije jednostavno. Treba vremena. Treba strpljenja. Ali, to se može postići.

Druga stvar koju bih želio naglasiti jeste da ova tranzicija podrazumijeva izbor. Društvo mora odlučiti. Šta je ono što želimo? Da li želimo ostaviti prošlost iza sebe? Jesmo li spremni ići novim putem?

Uvjeren sam da je većina građana ove zemlje davno izabrala. Prešli su tanku liniju koja odvaja neuspješnu prošlost od obećavajuće budućnosti.

Međutim, neki od njihovih lidera se još uvijek nalaze s pogrešne strane linije.

Na izvjestan način, to ne treba da nas iznenađuje. Politička filozofija glavnih političkih stranaka dobila je svoj oblik krajem dvadesetog stoljeća, a pripremana je puno prije toga.

Tokom proteklih dvadeset godina ta politika je vrlo sporo evolvirala. Ona nije savršeno prilagođena zahtjevima 21. stoljeća.

Dakle, postoji jaz između naroda i njihovih lidera.

Ali, to se ne odnosi na sve lidere.

To je važno.

Dovoljno sam dugo visoki predstavnik da mogu vidjeti da se dešavaju duboke promjene – u okviru političkih stranaka i u mnogim institucijama. A to je, također, nešto kroz što su prošle druge zemlje u tranziciji.

Sretao sam mnoge pojedince i grupe na državnom, na entitetskom i na općinskom nivou, koji shvataju šta je suština drugačije i bolje budućnosti za Bosnu i Hercegovinu. Među načelnicima općina u ovoj zemlji ima snažnih i kompetentnih operativaca koji su spremni graditi mostove, a ne zidove, koji su se spremni suočiti sa podjelama iz prošlosti i prevazići ih, koji razumiju da je uključivost znak snage, a ne slabosti.

Svi smo upoznati sa onim što se posljednjih sedmica dešavalo na Haškom tribunalu. Naravno, predmeti koji su zaključeni su složeni i reakcije građana su bile složene – ali jedan od glavnih postignuća Tribunala je to što je istraživao činjenice i došao do nepobitne istine. To je omogućilo barem dvije stvari. Jasno je pokazao da nisu cijeli narodi krivi za ratne zločine – krivi su pojedinci, i kada se donese presuda, čeka ih kazna. I pokazalo je da je politika ratnih zločinaca politika prošlosti. Njihovo vrijeme je prošlo.

S obzirom da se približavamo bugarskom predsjedavanju Evropskom unijom, u prvoj polovini 2018., te rumunskom u prvoj polovini 2019., imamo dva veoma upečatljiva primjera zemalja koje su provele izuzetnu tranziciju u periodu od samo dva desetljeća. To su postigli jer su njihovi politički lideri ispoštovali volju većine svojih građana i izabrali budućnost koja je veoma različita – i puno bolja – od prošlosti.

Reforme potrebne za priključivanje EU su formula koja će građanima donijeti prednosti, a međunarodna zajednica u BiH pruža stalnu finansijsku i političku pomoć za primjenu te formule, ali i stranački lideri moraju pokazati odgovarajuće opredjeljenje, a do sada je to opredjeljenje bilo djelomično i nesigurno.

To nije tek nesretan splet okolnosti. To nije samo uzrok nezadovoljavajuće brzog napretka. Dok političari oklijevaju, građani trpe. Sada ulazimo u period praznika, ali od nezaposlenosti ne možete uzeti odmor. Potreba za reformama je prijeka potreba kako bi skroman ekonomski oporavak prerastao u jaku i održivu transformaciju koja će donijeti radna mjesta i bolji životni standard.

Sve dok brojni stranački lideri u zemlji ostaju na pogrešnoj strani, to se neće desiti. Međutim, mislim da ako im poslovni ljudi jasno kažu – argumentima i izborom investicija – da brže promjene nisu samo opcija nego da su neophodne, konačno ćemo vidjeti koordinirani politički angažman koji može promijeniti stanje u ekonomiji.

Hvala vam.

Galerija slika: